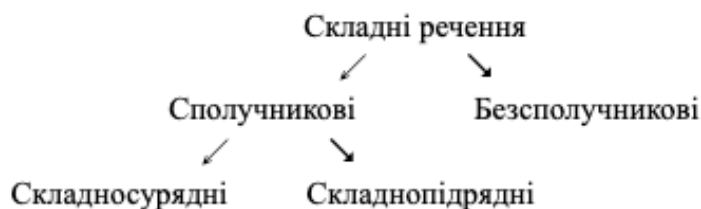

Повторення вивчених розділових знаків у складному реченні

Складні речення — речення, що мають дві й більше граматичних основ.

Між частинами складносурядних і складнопідрядних речень зазвичай ставлять коми:

Людина вмирає тоді, коли перестає змінюватися (Генрі Форд).

Говоріть правду, і тоді не доведеться нічого запам'ятовувати (Марк Твен).

Розділові знаки в складносурядному реченні

Кому НЕ ставимо між двома частинами складносурядного речення, з'єднаними одиничним сполучником і (й), та (=і), або, чи (=або), якщо:	
речення питальне, спонукальне або окличне	Живи й гори життям!
наявний спільний другорядний член, що стосується обох частин складного речення	Завжди кажу правду й інші зі мною чесні.
наявна обмежувальна частка або вставне слово, що стосуються обох частин складного речення	Лише впади сім разів і підіймися вісім.

Розділові знаки в складнопідрядному реченні

Кому в складнопідрядних реченнях НЕ ставимо:	
якщо збігаються два сполучники (або сполучник і сполучне слово) і підрядну частину не можна вилучити	Я знаю, що коли людина чогось хоче, то вона докладає зусиль.
між головною та підрядною частинами, якщо перед сполучним засобом стоїть частка <i>не</i>	Важливо не як ти зробив, а що ти зробив.
між головною та підрядною частинами, якщо перед сполучним засобом стоїть частка <i>і</i>	Треба любити людей і коли дуже важко це вдається.
між сполучником підрядності (сполучним словом) і повторюваним сполучником сурядності (і, й, та (у значенні і))	Він знав і що він хоче, і як цього досягти.

Розділові знаки в безсполучниковому реченні

Розділовий знак	Ставимо між частинами безсполучникового складного речення, якщо...	Приклад
кома	подано перелік фактів, послідовні чи одночасні події	Небо скоро затяглося хмарами, стало мрячити (О. Гончар).
крапка з комою	частини далекі за змістом або мають свої розділові знаки	Не титули і не герби, не банків лондонських скарби — зарука щастя й миру; ні, не гонитва за добром, не книги й докторський диплом дають утіху щирі (Р. Бернс).
двокрапка	друга частина виражає причину того, про що йдеться в першій, доповнює або пояснює її	Я завжди говорив: уся справа в грамотно вибраному творчому кредо (С. Жадан).

тире	• частини зіставляються, протиставляються, виражають різку зміну подій; • перша частина виражає умову того, про що йдеться в другій; • друга частина виражає наслідок або висновок із першої; • друга частина виражає порівняння з першою.	Плакати хотілось — сльози не текли (Олександр Олесь). Вкусиш гіркого — узнаєш ціну солодкого (Нар. творчість). На поле набігла тінь — ділянка темніє (В. Бабляк). Гляне — водою обіллє (Нар. творчість).

! У **складних реченнях із різними видами зв'язку** вживаються ті самі розділові знаки, що й у **складносурядних, складнопідрядних та безсполучникових**.

Рекомендовані джерела

Підручник «Українська мова, 9 клас» / В. В. Заболотний, О. В. Заболотний. Київ: Генеза, 2017.

URL: <https://drive.google.com/file/d/0B3m2TqBM0APKeEMwOHJYZ2ZVYTA/view>.